

Таким чином, завдяки розробці ефективної стратегії розвитку підприємства, керівництво вдається зміцнити економічну безпеку, і навпаки – оцінка рівня економічної безпеки допомагає підприємствам розробляти адаптивні стратегії, що дозволяють швидко реагувати на зміни, знижувати вразливість до зовнішніх шоків і забезпечувати стабільність у довгостроковій перспективі.

Література:

1. Жінок у машиністи та вантажники: як змінюється ринок праці в Україні на тлі війни: Фокус. URL: <https://focus.ua/uk/eksklyuzivny/649751-deficit-kadriv-v-ukrajini-yak-viynavplivnula-na-cholovichi-profesiji> (дата звернення: 10.11.2024).
2. Куделя В.І. Особливості управління персоналом в умовах воєнного стану / В. І. Куделя, В. Г. Яковенко. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. № 81-82. С. 290-297. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/16907/1/Kudelia.pdf> (дата звернення: 10.11.2024).
3. Чорнодід І.С., Василюк Н.М., Петренко В.М. Особливості управління персоналом в умовах воєнного стану. *Економіка та управління підприємствами*. Випуск № 6. 2022. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-6-04-08/2022-6-04-08> (дата звернення: 11.11.2024).

Потєєва М.О.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент», ОП «Менеджмент бізнес-організацій»

Заярюк О.В.

кандидат економічних наук, доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Беручи до уваги сучасні умови, в яких опинився малий та середній бізнес в Україні, важливо перш за все розглянути роль економічної безпеки у подальшому функціонуванні та розвитку бізнес-середовища. Незважаючи на всі складнощі та проблеми, з якими стикнулися українці, через ряд таких причин як пандемія та повномасштабне вторгнення, усі усвідомлюють важливість розвитку в усіх сферах економіки. Необхідно акцентувати увагу на заснуванні малого та середнього бізнесу, які відіграють значну роль у цьому завдяки таким аспектам, як зростання економічної активності та робочих місць, інновації та конкуренції. Важливою складовою діяльності такого бізнесу є локальний та регіональний розвиток, підвищення національного доходу за рахунок сплати великої частки податків як до державного, так і до місцевих бюджетів. Саме тому важливо окреслити суть фінансової складової економічної безпеки малого та середнього бізнесу в сучасних умовах.

Розглядаючи саму суть економічної безпеки, можна зрозуміти, що науковці трактують її по-різному: від стану, за якого досягається стійкий економічний та фінансовий розвиток, до заходів по досягненню такого стану. Іващенко О.В. схиляється до першого визначення, під яким розуміється «стан захищеності життєво важливих інтересів підприємства від реальних і потенційних джерел небезпеки або економічних загроз» [2].

Про це говорить і Бондарчук Н.В., який теж наголошує, що «фінансово-економічна безпека – це стан захищеності його ресурсів, фактичного виробничого та інтелектуального потенціалу від потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього середовища за допомогою інструментів, методів, важелів та системи інформаційно-аналітичного забезпечення» [1].

У своїй статті Сосновська І. М. погоджується з цим визначенням, а також доповнює, що «це захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також

спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності» [4].

Дійсно, малий та середній бізнес мають мати сталість розвитку в будь-якому становищі та певні механізми протидії потенційним небезпекам, що можуть порушити його розвиток. Найголовнішим є те, що економічна безпека означає не просто реагування на ту чи іншу ситуацію, а цілий підхід до запобігання кризи, адже попередити загрозу значно дешевше для підприємства, аніж вирішувати її наслідки. Також, недаремно Міщук Є.В. говорить, що «економічна безпека є гарантією гармонійного розвитку та конкурентоспроможності підприємства» [3].

Фінансова складова економічної безпеки є основою економічної безпеки, тобто ключем до забезпечення стійкості та конкурентоспроможності в умовах економічної нестабільності в наш час. Автори Хринюк О.С. та Корчовна М.Р. у своїй статті проаналізували функціональні складові системи економічної безпеки та прийшли до певної структури, в якій фінансова складова пояснюється як «збалансованість використання фінансових інструментів, фінансова стійкість, ефективна реалізація фінансових інтересів» [5].

Говорячи про збалансованість використання фінансових інструментів у бізнесі, йдеться мова про оптимальний підбір різних фінансових ресурсів для досягання поставлених цілей, адже це дозволяє знизити ризики та забезпечити сталий розвиток. Підприємство має мати фінансову стійкість, адже це допоможе втриматися на плаву в період кризи та економічних коливань, що означає достатній рівень капіталу, ефективне управління витратами та інші аспекти функціонування малого та середнього бізнесу. Під ефективною реалізацією фінансових інтересів розуміється досягнення фінансових цілей, максимізація прибутку та оптимізація витрат.

Малий та середній бізнес доволі часто стикається з нестачею фінансування, кредитних ресурсів і труднощами в управлінні ризиками. Правильний підхід, розподілення фінансів та її безпека стають вирішальними, оскільки в іншому випадку це може призвести до значної втрати прибутку, що негативно позначиться на розвитку підприємства, або ж взагалі до банкрутства. Ризиками та загрозами під час заснування та ведення бізнесу виступають значні коливання ринку, інфляція, зміни у валютному курсі, нестабільність постачальників або непередбачені витрати.

При заснуванні бізнесу, та в його роботі, слід пам'ятати про фінансову вразливість малих і середніх підприємств, що пояснюється нестачею капіталу і ресурсів, яке має вплив на можливості управління ризиками. Через це обмежуються можливості інвестування в інноваційні технології та рішення, що дозволять зробити процес більш автоматизованим та допоможе в управлінні ризиками.

Шляхами посилення сталої та ефективної системи економічної безпеки в сучасних можуть бути:

- раціональне використання фінансових ресурсів з метою досягнення необхідного результату;
- зміцнення фінансового стану та утворення «подушки безпеки», тобто резервних коштів для покриття непередбачених витрат або фінансових труднощів;
- зменшення залежності від зовнішніх джерел фінансування;
- аналіз ринкових умов та адаптація до їх змін;
- використання цифрових платформ та інструментів менеджменту та управління фінансами.

Отже, фінансова складова економічної безпеки є ключовим елементом для забезпечення сталого розвитку малого і середнього бізнесу в Україні, особливо з урахуванням сучасних викликів. Збалансоване використання фінансових інструментів, підтримка фінансової стійкості та ефективна реалізація фінансових інтересів виступають запорукою успішного розвитку бізнесу. Фінансова безпека є основою для сталого розвитку підприємства, тому ефективне і раціональне управління фінансовими ресурсами є ключовим фактором для роботи підприємств у поточних умовах. Підприємці повинні розуміти суть

фінансової складової економічної безпеки, щоб забезпечити стабільність, стійкість, адекватно оцінювати потенційні ризики та загрози, правильно розподіляти фінанси і зберігати конкурентоспроможність.

Література:

1. Бондарчук Н.В. Сутність фінансово-економічної безпеки підприємства та необхідність її забезпечення. Електронний журнал «Ефективна економіка» № 11. Дніпро. 2016.
2. Іващенко О.В. Фінансово-економічна безпека підприємства. Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. 2013. Т. 18. Вип. 1/1.
3. Міщук Є.В. Визначення безпеки підприємства: гарантійний підхід. Вісник ЖДТУ. 2018 №1 (83)
4. Сосновська І.М. Поняття та значення економічної безпеки виробничо-господарської діяльності підприємств. Електронний журнал «Ефективна економіка» № 9. 2015.
5. Хринюк О.С., Корчовна М.Р. Система забезпечення економічної безпеки підприємства: основні елементи. Електронний журнал «Ефективна економіка» № 3. 2015.

Русол І.М.

здобувач гр. ІТ-23М

Андрощук І.О.

канд. екон. наук., доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В КОНТЕКСТІ ПОСИЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Зростання значення діджиталізації в сфері аграрного господарства відкриває нові перспективи для підвищення ефективності фермерських господарств в сучасних умовах господарювання. Використання цифрових технологій дозволяє оптимізувати управління виробничими процесами, посилювати контроль за ресурсами та швидко реагувати на ринкові виклики.

Діджиталізація в аграрному секторі включає застосування сучасних цифрових рішень, що забезпечують збір, обробку й аналіз даних — необхідну основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Завдяки цьому фермери можуть точно відстежувати врожаї, стан погоди, якість ґрунтів і витрати ресурсів, що допомагає ефективно коригувати виробничі процеси та знижувати витрати.

На наш погляд, в сучасних умовах господарювання, основними напрямками діджиталізації управління діяльністю фермерських господарств можна вважати наступні:

– автоматизація та оптимізація процесів, які дають змогу ефективно контролювати стан посівів, виявляти хвороби рослин, вимірювати рівень вологості ґрунту та планувати оптимальні графіки поливу і внесення добрив, використовуючи дрони, GPS-системи та роботизоване обладнання. Автоматизовані системи мінімізують вплив людського фактора, забезпечуючи високу точність виконання завдань та підвищуючи ефективність операцій;

– інтернет речей (IoT): пристрої IoT надають фермерам можливість моніторингу виробничих процесів у режимі реального часу. Зокрема, встановлені на полях датчики вологості та температури допомагають налаштовувати план поливу, виходячи з поточних умов. Як наслідок, використання інтернету речей дає змогу використовувати ресурси більш оптимально, дозволяє знизити витрати води та добрив, підвищуючи врожайність і якість продукції;

– аналіз великих даних та прийняття рішень, що дозволяє фермерам обробляти значні обсяги інформації, виявляти тренди та більш ефективно планувати діяльність. На